

A GÉPESÍTETT LÖVÉSZZÁSZLÓALJ ÉS LÖVÉSZSZÁZAD VÉDELMI HARCA ANYAGI-TECHNIKAI BIZTOSÍTÁSÁNAK EGYES KÉRDÉSEI

Kis Mihály¹

A Szárazföldi Csapatok Parancsnoka 1994. január 12.-én parancsnoki felkészítő foglalkozást vezetett le "*Megerősített gépesített lövészszázlój védelmi harcának megtervezése és megszervezése, - a gépesített hadtest biztosítási övében, a védelmi harc megvívása éjszaka éleslövészettel egybekötve*" tárgykörben.

A foglalkozás keretében, de a **harcászati helyzetből kiemelve**, működés közben bemutatásra kerültek a gépesített lövészszázlój - és század anyagi-technikai biztosító *elemei közül*: a század sebesültgyűjtő fészek, a század lőszerfelvételező hely, valamint a zászlóalj segélyhely és a zászlóalj lőszerrelátó pont.

A csapatszintű anyagi-technikai integráció (zászlóalj, osztály kiszolgáló csapatok létrehozása) és az új harcászati szabályzat érvénybelépése óta nem gyakoroltuk harcszerűen a gépesített lövészszázad anyagi-technikai biztosító elemek telepítését, működtetését, illetve a szakirányú tevékenységek csatlakoztatását a gépesített lövészszázlój anyagi-technikai elemeihez.

Célunk volt, hogy a foglalkozás keretében bemutassuk a gépesített lövészszázad egészségügyi biztosítása és lőszer-ellátása egy változatát.

Módszert kívántunk adni a harcoló és kiszolgáló alegységek együttes, komplex gyakoroltatásához. A korszerű, hatékonyabb kiképzésre törekvés szellemében az összefegyvernemi és anyagi-technikai szakalegységek állományát a valóságos ellátás- és biztosítás együttes végrehajtása keretében, védelmi harc megvívása körülményei között gyakoroltattuk,

1 Kis Mihály alezredes, a MH 3. Katonai Kerület parancsnokság Anyagi-technikai főnök helyettes

felhasználva az Anyagi-Technikai háborús szakutasítás tervezetének előírásait.

Vizsgáltuk, hogy az integrált szervezeti és meglévő anyagi-technikai feltételrendszerben hogyan alkalmazhatók a harcászati szabályzat követelményei.

A szaktevékenységek megtekinthetősége érdekében az anyagi-technikai biztosítási elemeket - a harcászati szabályzatban rögzítettektől eltérően - a peremvonaltól lényegesen csökkentett távolságokra telepítettük és rendeztük be.

A század sebesültgyűjtő fészket és a lőszerfelvételező helyet a gépesített lövészs század támpontjában olyan helyen célszerű elhelyezni, ahol biztosított a sérültek tűzhatás alól történő kivonása; a lőszerkészletek fel- és utántöltése, illetve a megközelíthetőség (600-800 m-re a peremvonaltól). Bár a harcászati szabályzat erre nem tér ki, mi a működtethetőség érdekében a két elemet szorosan egymás mellé telepítettük, a század szolgálatvezető parancsnoksága alatt (*1.sz. vázlat*).

A harcászati szabályzat előírásai értelmében századnál **technikai figyelőpontot** kell működtetni. Mivel a gépesített lövészs századnál technikus tiszthelyettes állománytáblában nincs rendszeresítve, a technikai figyelő feladataival a századparancsnoki harcjármű vezetőjét (tiszthelyettes) célszerű megbízni.

A század sebesültgyűjtő fészek kialakításakor *a következőkre törekedtünk:*

- védett legyen a tüzérségi eszközök és gyalogsági fegyverek tüzétől,
- a sebesültek védve legyenek az időjárás viszontagságaitól,
- gépjárművel megközelíthető legyen,
- 10-15 fő sérült elférjen benne.

Szükségesszükszökből (szalma, sátorlap, stb.) száraz ülő- és fekvőhelyeket alakítottunk ki, illetve "Y" alakú faágakból hordágytartókat helyeztünk el.

Felszereltük néhány tartalék hordággal, tartalék kötőanyaggal, ivóvízzel és melegedési lehetőséget biztosító (fa tüzelésű) kályhával.

A század lőszerfelvételező hely állományába a szolgálatvezető, az irnok-raktáros, a gk. vezető és 1 db 5.t. tdk. tartozik. Berendezésekor figyelembe vettük, hogy biztosított legyen a zászlóalj tagozattól kapott, alkalmazáshoz előkészített (hevederezett, rakaszolt), valamint ládázott lövész és fedélzeti lövész löszerek tárolása, illetve továbbítása a gépesített lövészszakaszok, rajok felé.

A század lőszerfelvételező hely alapvetően tehát továbbító funkciót lát el, de fel készült előkészítő tevékenységre is, mivel rendelkezik hevedertöltő és hevederegyengető készülékkel.

Bár a század lőszerfelvételező helyet anyagi-technikai biztosító elemnek tekintjük, az egyértelműen nem anyagi-technikai szakalegység, hanem a gépesített lövészszázad szerves része.

A gépesített lövészszázad anyagi-technikai biztosító elemeit harc alatti működés közben mutattuk be.

A sebesültek rajállásokból történő hátraszállítása szemléltetésénél *a következőkből indultunk ki:*

- a századnál kijelölésre és felkészítésre került egy nem szervezet-szerű sebesültvivő pár,

- a zászlóalj segélyhely állományából a zászlóalj parancsnoka megerősítette a gépesített lövészszázadot 2 fő egészségügyi katonával (sebesültvivő párral),

- a gépesített lövészszázadnál rendszeresítve van 1 fő kiképzett egészségügyi katona,

- a sebesültek kihordásában részt vesz a zászlóalj LUAZ típusú sebesültkihordó gépjárműve is.

A nem szervezetszerű sebesültvivő katonák (sisakjukon vöröske-reszttel jelöltük őket) sátorlapban, a terep adta lehetőségeket kihasználva vitték a sérültet a század sebesültgyűjtő fészekbe. Egy másik irányból

ugyanazt végezték hordággal a zászlóaljtól megerősítésül kapott egészségügyi katonák (jelzésüket a karjukon viselték).

Bemutattuk egy "kilőtt" (piros ködgránáttal jelölt) harcjármű harcrendből történő kivontatása után két sebesült kimentését és LUAZ típusú gépjárművel történő hátraszállítását a század sebesültgyűjtő fészekbe.

A sebesülések helyszínén csupán ön- és kölcsönös segélynyújtás történt, a körülmények függvényében (a sebesülés helye nincs tűz alatt, szakszerűbb beavatkozásra van szükség, van elég idő és hely, stb.) azonban elsősegélyt a sebesültvivő katonák is nyújthatnak.

A század sebesültgyűjtő fészekben a sebesülteket - elsősegély szintjén - a század egészségügyi katona látta el. A sérültek zászlóalj segélyhelyre történő hátraszállítása sorrendjének megállapítása is az ő feladata volt.

A sebesültek peremvonalától történő hátraszállításakor rávilágítottunk a következő kérdésekre:

- a sérültek kollektív fegyvert, rádiót és más, század eszközt ne vigyenek hátra,

- lőszerből csak minimális mennyiség maradjon náluk, a többit a tüzelőállásban kell hagyni,

- a gépkarabélyt vagy pisztolyt a sebesülttel együtt kell hátravinni,

- biztosítani kell, hogy a század anyagos gépkocsijáról hozzájuthasson fontosabb személyes tárgyaihoz,

- a sebesült kihordók (szállító eszközök) különleges jelzését (vörös kereszt) a harcszabályzatban meghatározottak szerint, a levegőből is jól láthatóan fel kell tüntetni.

A harcászati szabályzatban rögzítetteknek megfelelően az alegység parancsnokok harc alatt folyamatosan figyelemmel kísérik a lőszerfelhasználást. Az engedélyezett felhasználás 50 %-nak elérésekor kötelesek jelenteni az előljáró parancsnoknak.

Ennek megfelelően bemutattuk a *következő tevékenységet*:

- gépesített lövészzakasz parancsnoka jelentette: az engedélyezett lőszer mennyiség 50 %-át felhasználta,

- a századparancsnok elrendelte a szükséges lőszer mennyiség felvételezését a század lőszerfelvételező helyről.

A lőszerért érkező katonák harcárokban közelítették meg a lőszerfelvételező helyet, magukkal hozva az üres hevedereket és rakaszokat.

A bemutató foglalkozást végrehajtó 5. gl. dd. harcjárművei toronygéppuskáihoz mintegy 20 % tartalék heveder és rakasz-készlettel rendelkeznek. Ez lehetővé tette a század lőszerfelvételező helyen az érkező üres hevederek feltöltöttel való cseréjét. Egyéb gyalogsági lőszeret ládázva vitték ki, a tárazás a tüzelőállásokban történ.

A zászlóalj anyagi-technikai szolgálat főnöke - a századparancsnok jelentése nyomán - lőszer kiszállítását rendelt el a zászlóalj lőszer ellátó pontról a század lőszerfelvételező helyre.

A géppuska lőszer hevederezve, tárazva, a többi lőszer és kézigránát ládázva érkezett. Átvétel után azonnal megkezdtek a lőszer kiszállításához történő csoportosítását.

A zászlóalj visszatérő gépjárműre felmálházták az üres rakaszokat és hevedereket, illetve felrakták a század sebesültgyűjtő fészekből hátraszállítandó sebesülteket.

A parancsnoki felkészítő foglalkozás következő ütemében a zászlóalj segélyhely és a zászlóalj lőszerellátó pont került bemutatásra működés közben.

A zászlóalj segélyhely (2.sz.vázlat) telepítésénél, berendezésénél figyelembe vettük, hogy a működésnél logikusan illeszkedjenek az egyes funkcionális részlegek. Működését a szd. sebesültgyűjtő fészekből hátraszállított "sebesültek ellátása" folyamatában szemléltettük.

Az első és egyben egyik legfontosabb munkahely az átvevő-osztályozó részleg volt. Itt történt a sérültek elsődleges osztályozása, a fertőző

megbetegedésre gyanúsak kiszűrése, a nyilvántartásba vétel és az elsősegély nyújtó lap kitöltése. Ezen részlegen mindig a legtapasztaltabb eü.tiszt, vagy tiszthelyettes dolgozik 1 fő eü. katonával. Ők alkotják az osztályozó csoportot. Felszerelésük 1 db orvosi táska, 1 db eü. táska, elsősegély tömb.

Osztályozó kapacitásuk mintegy 10-15 fő óránként. A sérültek osztályozása két alapvető csoportra történik.

a.) könnyű sérült

b.) súlyos sérült

Ezen osztályozásnak megfelelően épült fel az *átvevő rész* is. A könnyű sérülteknek ülő hely volt biztosítva szükségeszközökből. Itt elősorban a sérültek szakszerű ellátásra történő előkészítése folyt, valamint folyadékpótlás itatással. Célszerű változatként ide beosztottunk 1 fő kiképzett sebesültvivő katonát, aki folyamatosan felügyelte az ellátásra várakozó sérülteket, illetve kiképzettségi szintjének megfelelő eü. ellátást nyújtott.

A következő funkcionális részleg a *kötöző* volt, ahol a leglényegesebb egészségügyi beavatkozások történhetnek. Berendezésekor hordágytartó bakot építettünk a fekvő sérültek kényelmesebb, gyorsabb ellátása érdekében. Mellette egy tábori asztalon az eszközök, műszerek, kötszerek használatra történő előkészítése történt. Itt került elhelyezésre a segélyhely gyógyszer- kötszer készlete is.

Ez a részleg a munkahelye az eü. rajparancsnoknak mindaddig, míg a segélyhely parancsnok be nem fejezi az osztályozást. Mivel a záazslóalj segélyhely orvossal volt megerősítve, a segélyhely parancsnok dolgozott itt mindaddig, míg az orvos az osztályozást végezte. Az osztályozás befejezése után a segélyhely parancsnok átirányításra került az *átvevő rész* legbe, ahol a könnyű sérültek részére végleges ellátást nyújtott.

A *kötöző* részlegben lehetőség volt az antibiotikus profilaxis megkezdésére, szakszerű vészcsillapításra, antidotumok adására, fájdalom csillapítására, törések szakszerű rögzítésére. Tulajdonképpen a *kötöző* részleg feladata volt a hátraszállítandó sérültek szállításra történő előkészítése, valamint a könnyű sérülések végleges ellátása.

Rámutattunk, hogy minden egyes beavatkozást rögzíteni kell az elsősegély lapon, ami a sérültet végig kíséri a összes kiürítési szakaszon. A végleges ellátásban részesült sérültek innen visszakerültek századukhoz.

A hátraszállítandók kiürítő részlegbe kerültek. Itt várakoztak addig, míg a dandár segélyhely kiürítő járműve hátra nem szállítja őket. Ebben a részlegben is ki kellett alakítani ülőhelyeket a könnyebb sérülteknek, míg a súlyos sérültek hordágyon fekvve vártak a hátraszállításra. Téli időszak lévén mindenképpen gondoskodni kellett a fűtésről is. Ide is beosztásra került 1 fő kiképzett eu. katona az ellátottak felügyeletére.

A zászlóalj segélyhely működtetésekor hangsúlyoztuk, hogy a sérültek személyes holmijai, fegyverei velük együtt kerülnek hátraszállításra. A személyi fegyverek - pisztoly, gépkarabély - csak a dandár segélyhelyen kerülhetnek levételre.

A következő bemutató pont a **gépesített lövészzászlóalj lőszerellátó pontja** volt (3.sz. vázlat).

Az anyagi-technikai biztosítás ezen funkcionális elemét a zászlóalj kiszolgáló szakasz *két alegységéből*: a lőszerellátó rajból és a szállító rajból alakítottuk meg.

Állománya volt: négy fő lőszeres katona, 3 fő gépkocsivezető, illetve 3 db 5 t. tj.tgk. Parancsnoka a lőszerellátó rajparancsnok volt. Tevékenységéhez hevedertöltő és hevederegyengető gépekkel, valamint a zászlóalj szállítmányának megfelelő mennyiségű rakasszal, hevederrel rendelkezett.

A narrátor emlékeztetett, hogy a lőszerellátás egy állandó folyamat, mely a "*hátországtól*" egészen a felhasználóig tart.

A gépesített lövészzászlóalj lőszerellátó pont ebben a folyamatban az utolsó anyagi-technikai biztosítási tagozat, ahová a lőszeresek *a következő készenléti fokozatban érkeznek:*

- lövész lőszeresek (egyéni és fedélzeti) ládázva,
- rakéták (RPT, lé.rak.) bevizsgálva,
- tüzérségi lőszeresek véglegszerelve.

A lőszerellátó pont *feladata*: a lőszert fogadni, tárolni, előkészíteni, elosztani és kiszállítani.

A dandár raktártól érkezett lőszereket a lőszerellátó raj szakállománya átvette és azonnal megkezdte a lőszer hevederezését, rakaszolását, valamint a kiszállításhoz való csoportosítását.

A lőszerellátásnál elvként fogadtuk el, hogy a zászlóalj első lépcsőben harcoló alegységekhez minden esetben **kiszállítással** történik a lőszerellátás, míg a második lépcsőben levők **vételeznek**.

A lőszer kiszállítása történhet helyileg a szd. lőszerfelvételező helyre, valamint a tüzér alegységek esetében közvetlenül a tüzelőállásba. (Ez utóbbi nem került bemutatásra).

Fontos megemlíteni, hogy a zászlóalj lőszerellátó pontja állományába beosztott 3 db 5 t. tj. tdk. alaphelyzetben (kiegészítő lőszerkészletek nélkül) mintegy 35-45 %-ban leterhelt.

Erre azért hívtuk fel a figyelmet, mivel a védelmi harc megkezdése előtt eddig a tagozatig tudunk jelentős mennyiségű kiegészítő készleteket felhalmozni úgy, hogy ezen lőszer mennyiségek állandóan manővertethetők legyenek. A lőszerellátó pont funkcionális feladata nem fejeződik be a lőszerellátásnál. Feladatát képezi még a lőszerhulladékok, lőszeres ládák, zsákmányolt lőszer gyűjtése és hátraszállítása.

Harctevékenységek folyamán lőszerhüvelyekkel való elszámolás nem történik, azonban törekedni kell arra, hogy minden ellátási tagozat tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a felhasznált lőszerhüvelyeket, illetve hulladékokat összegyűjtse és hátraszállítsa.

Az anyagi-technikai biztosító elemek működtetésének bemutatásával érzékeltetni kívántuk a gépesített lövészsorozat- és zászlóalj tagozatok - védelmi harc dinamikájához igazodó - lőszerellátási és egészségügyi biztosítási feladatait.

Tapasztalatok

A parancsnoki felkészítő foglalkozás megszervezése és levezetése adott néhány tapasztalatot, melyek *a következőkben foglalhatók össze:*

- gépesített lövészszázad tagozatban a sebesültgyűjtő fészket és a lőszerfelvételező helyet célszerű egymáshoz közel telepíteni és berendezni a század szolgálatvezető parancsnoksága alatt,

- a század személyi állományával meg kell ismertetni a sebesültgyűjtő fészkek és a lőszerfelvételező hely települési helyét, illetve a megközelítési útvonalakat. Ugyanez értendő a zászlóalj tagozatból századokhoz kiszállítást végrehajtókra is,

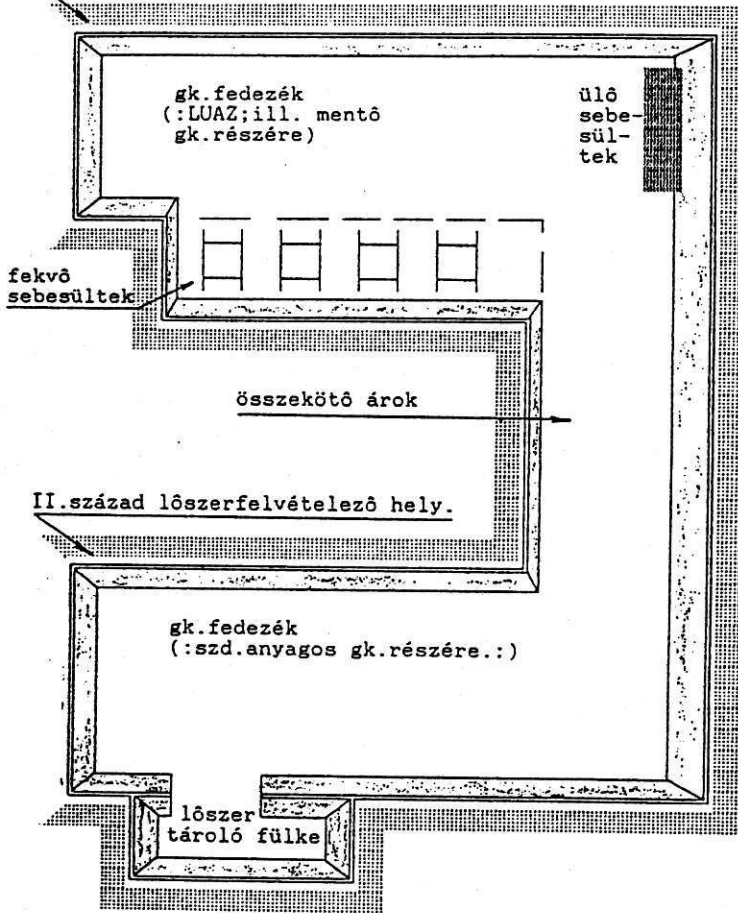
- a foglalkozás megszervezése során bebizonyosodott, hogy a gépesített (PSZH) lövészraj kiegészítő lőszerkészletet szállítótér hiányában nem képes magával szállítani. Kiegészítő lőszerkészlet zászlóalj szinten csak a lőszerellátó ponton gépkocsin, illetve századnál a tüzelőállásokban kialakított lőszerfülkében alakítható meg,

- védelemben, zászlóalj tagozatban (a harcszabályzattól eltérően) az anyagi-technikai biztosító elemek telepítését és működtetését *a következő felépítésben látjuk célszerűnek:* a kiszolgáló szakaszt (benne a zászlóalj segélyhelyet, a lőszerellátó pontot és az élelmezési ellátó rajt) a második lépcső század mögött, a zászlóalj védőkörletének hátsó határán telepíteni; a gépjármű javító raj állományából létrehozott zászlóalj javító-vontató csoportot az első lépcsőben védő századok mögött elhelyezni,

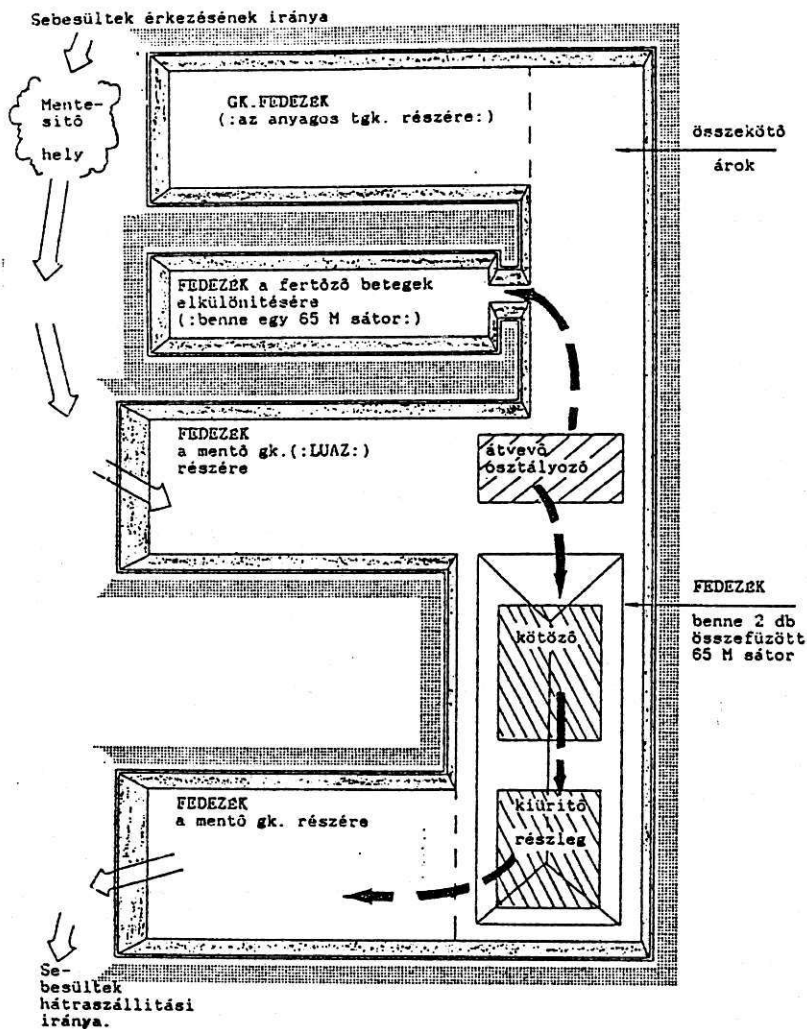
- a zászlóalj anyagi-technikai szolgálat főnöke részére nem célszerű külön anyagi-technikai figyelőpontot kiépíteni, vezetési tevékenységét a zászlóaljparancsnok figyelő harcálláspontjáról operatívabban végezheti. A vázolt felépítés szerint összeköttetést tart a javító-vontató csoporttal és a kiszolgáló szakaszparancsnokkal, akin keresztül vezeti a konkrét anyagi-technikai biztosítási feladatokat.

Gépesített lövészszázad sebesültgyűjtő fészek és
lőszerfelvételző hely vázlat

I.század sebesültgyűjtő fészek.

2.számú vázlat
 Gépesített lövészázslóalj_szályhelyének telepítési vázlatja
 (.változat.)

3.számú vázlat

Gépesített lövészszállító löszerszállító pont telepítési vázlata
(-változat-)

Kettős gk fedezék

